

KMETOVALEC.

Gospodarski list s podobami.

Miljan

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodstva kranjskega,

uredil

GUSTAV PIRC,

tajnik družbe.

XIII. tečaj 1896.

V LJUBLJANI.

Založba c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Tisek J. Blasnikovih naslednikov.

VIII. c^o, a

32468

030026744

KAZALO.

Zemljedelstvo.

Samostojni spisi:

Gnojenje travnikov	188
Jesensko oranje	124
Kajnit in Tomasova žlindra na travniku	115
Kako obdelujejo barja drugod	60
Kako se da pridelovanje lanu povzdigniti	4
Korist in poraba travniške brane	36
Navod o pridelovanju slame za pletenje	130
Nekoliko črtic o rabi umetnih gnojil v barju in na trdini	82
Obdelovanje pašnikov	140, 146
Obrezovanje korenjstva (s podobami)	169
O odpisovanju zemljarine zaradi poskodbe prirodnega donosa po ujimah	138
Poročilo o pridelkih na pokusušču v Lipah l. 1896.	146
Poskuški s sladkorno peso l. 1895.	51
Poskušališče v našem barju	67
Pridelovanje lanu in poraba platna	75
Ravnanje z gnojem	75
Sestava in setev travnih in deteljnih zmesij	44
Troje gnojil	37
Uspehi gnojenja s Tomasovo žlindro	179

Med raznimi rečmi:

Kako dolgo ostanejo semena naših domačih žit, detelj i t. d. kaljiva	172
Mah se zareja po travnikih	29
Nevaren plevel v detelji	84
Vpliv snega na rodovitnost zemlje	12

Vprašanja in odgovori:

Ali bi bilo dobro kajnit raztopiti v gnojnični jami? (160)	126
Ali je dobro ali slabo po travnikih požgati suho travo? (27)	14
Ali je pepel iz apnenc poraben za gnojenje? (181)	149
Ali je rabljeno strojarsko čreslo dobro za mešanec? (178)	142
Ali je res, da je po steli jelovega drevja žito rado snetjav? (116)	77
Ali je surova kostna moka dobro gnojilo, ali jo je treba pariti? (66)	46
Ali je še čas vložiti prošnjo za vpisanje parcel v nižje razrede? (11)	13
Ali se sme sejati zmes lucerne in trave? (76)	47
Ali smem lucerno vsejati in pustiti, ne da bi jo podvlekel? (34)	21
Ali sme sosed brez dovoljenja mejašev nasaditi drevja na njive? (70)	46
Kaj določa zakon o potih za silo? (80)	53
Kaj je najboljše za živ plot okrog travnika? (180)	142
Kaj je vzrok, da kajnit in Tomasova žlindra pri lucerni nista imela uspeha? (151)	126
Kaj naj storim, da mi vaščani ne bodo pasli po travniku? (179)	142
Kaj naj vsejem, da bo rastlo na sviju? (81)	53
Kako je mogoče začreti gosenico prosene veče na turšici? (171)	133
Kako naj preprečim, da sosedje ne bodo pasli po mojem svetu? (214)	181

Stran

	Stran
Kako naj zaledinim senožet, na kteri je travo izpodjedel črv? (45)	30
Kako preprečim, da mi ljudje ne bodo vse križem hodili čez travnik? (28)	14
Kako se iz njive odpravi divji česenj? (89)	54
Kako se najuspešnejše uničuje predenica? (67)	46
Kako se odpravijo polži z njiv? (124)	93
Kako se prepreči, da ječmen ni snetjav? (143)	108
Kako sta se obnesli Bahlserovi rži imperijalka in trijumfovka? (138)	107
Kako zatrempem čmeriko na travniku? (91)	61
Kako zatrempem črne gošenice na zelju in na repi? (152)	126
Kako zboljšam slabé senožeti? (150)	94
Kdaj in kako naj zatiram predenico? (182)	149
Kdaj naj se pepel potrosi na travnik, pozimi ali spomladji? (10)	12
Kje dobim panonsko deteljo? (159)	126
Kje dobim semenskega ovsa in jarega ječmena? (4)	6
Kje morem kupiti osipalnik? (7)	7
Klera umeđna gnojila bi bila primerna za okopavine na deteljišču? (43)	30
Kteri umeđni gnoj ugaja hmelju? (92)	61
Ktero umeđno gnojilo je za težko ilovnato zemljo? (50)	31
Ktero vrsto krompirja naj sadimo? (196)	159
Na kak način se sveža trava da hraniti, ne da bi jo bilo treba sušiti? (185)	149
Na kakšni zemlji imajo umeđna gnojila več uspeha? (162)	127

Živinoreja.

Samostojni spisi:

Belansko pleme (s podobo)	145
Gornjeinodolsko pleme (s podobo)	177
Kako pripravljeno dajajmo prasičem krepčalno krmo	27
Konjerejčeva opravila meseca januarija	11
> > > februarija	20
> > > marca	27
> > > aprila	43
> > > maja	60
> > > junija	74
> > > julija	92
> > > avgusta	106
> > > septembra	123
> > > oktobra	138
> > > novembra	154
> > > decembra	178
Krmiljenje s slamo	170
Krmiljenje z gnilim krompirjem	28
Krompir kot krma za molzne krave	44
Marijinodvorsko pleme (s podobo)	113
Motavunška pasma (spodobo)	153
Muricodolsko pleme (s podobo)	73
Napake pri prasiči reji	114
Občne odredbe za promet s prasiči na Kranjskem	90
Pincgavško pleme (s podobo)	105
Posušene pivovarske tropine za krmo	67

	Stran	Stran	
Polaganje mokre krme konjem	29	Kako odvadim konja, da ne bo grizel usnja? (193)	159
Promet s prasiči v l. 1896.	20	Kako se odpomore govedi, da na paši ne dobi klopo? (120)	84
Reja koz (spodobami)	185	Kako se odpravijo bradavice na vimenu? (131)	94
Skušnje govedorejca	2	Kako se prepričamo, ali je kobila breja ali ne? (49)	30
Snažite živali	171	Kako se zdravi šola? (139)	108
Vpliv starosti krav na množino mleka	36	Kakšne morejo biti posledice, če živila pije izprijeteno vodo? (194)	159
Vzgoja telet prih dneh po porodu	189	Koliko krme naj konj dobi na dan? (102)	63
Med raznimi rečmi:		Koliko ovnov moram imeti za 20 ovac? (208)	173
Dobro zdravilo konjem	181	S čim naj junec odpravim razvado, da ne bo grizel repa? (5)	6
Kako gips rabiti po hlevih	148	S čim naj konju mažem nogo, da se mu gola koža zopet po- raste z dlako? (156)	126
Konje varujemo muh	172	Zakaj se mleko ne da spiniti? (85)	54
Konjska kopita ohraniti zdrava	165		
Kopanje konj	118		
Ne trpičite konj	29		
Pošušene pivovarniške tropine mesto ovsu	189		
Pripravljanje goved za planinsko pašo	68		
Sesajoči prasički, ki dobe drisko, se ozdravijo	181	Sadjarstvo.	
Sleparija pri prodaji otrobov	93		
Snažnost pri vzgoji prasičev	189	Samostojni spisi;	
Uporne vole, ki nočejo ustati, spravimo na noge	126	Cepljenje drevja po zimi	11
Vzreja telet	68	Kaj je vzrok, da se sadnemu drevju začno vrhovi sušiti (s podobo)	121
Zablačeno seno	29	Kako hraniti sveže sadje	100
Zoper konjske grinte	181	Kako je ravnati z mladim drevjem, ktero je poškodoval sneg Letošnja sadna letina	28
Vprašanja in odgovori:		Objed po zajcih	122
Ali bo tele pozneje izpremenilo svojo barvo? (37)	22	Obrezovanje jablan ob cestah (z 2 podobama)	27
Ali imajo živinodravni dolocene pristojbine? (198)	165	Ravnanje s sadnim moštom	129
Ali je apnena klaja res dobra? (15)	13	Sadno drevje in trata	114
Ali je bolje bika tolči ali rezati? (115)	77	Stiskalnice za sadje (z 2 podobama)	5
Ali je dobro konjem pokladiati korenje? (195)	159	Svetli likar (z 2 podobama)	89
Ali je dobro prasičem med jed dajati žveplenega cveta? (136)	103	Vodeni poganki	161
Ali je kaj na rastlini za zeleno krmo, ktero priporoča neki J. Baumann v Prerovi? (62)	38		97
Ali je prasiček, vzrejen s kravjim mlekom, dober za pleme? (164)	133	Med raznimi rečmi:	
Ali je rastlina grško seno zdravilna tudi za živali? (68)	46	Močnejša drevesa presajaj po zimi	181
Ali je res, da za težke konje niso v hlevu trda tla? (223)	190	Ne maži s katranom oreves	93
Ali je res pincgavska živila najboljša za kmeta? (39)	22	Poletnje gnojenje sadnemu drevju	107
Ali je res repno listje živili škodljivo? (201)	165		
Ali je šotna stelja res dobra? (121)	84	Vprašanja in odgovori:	
Ali je trtno listje, skropljeno z modro galico, nevarno živili? (125)	93	Ali bi bilo koristno, sadno drevje škopiti z raztopino modre galice? (114)	77
Ali mokra krma tudi za konje ni dobra? (55)	37	Ali gre cepiti na divji kostanj domačega? (64)	38
Ali res krmljenje z repo povzroči težek porod? (19)	13	Ali se sadje sme prodajati po hišah? (104)	68
Ali se da doseči, da bi živinodravnik zastonj zdravil ubož- nim kmetom živilo? (199)	165	Ali se tepka da vzgojiti samo z enim cepljenjem? (13)	13
Ali se sme kravam polagati surovo kislo zelje? (113)	76	Kaj bi vtegnilo biti vzrok, da presajena hruška ne rodi? (6)	6
Ali sme molznm in brejim kravam krmitti korenje? (153)	126	Kaj je vzrok, da so naše črešnje vedno črvive? (126)	93
Ali sme mesar klati breje krave? (221)	190	Kaj je vzrok, da so sadnemu drevju veneli in se sušili vr- hovi? (174)	142
Ali smem kobili, ki ima žrebe, polagati turščico? (106)	69	Kaj je vzrok, da so se mi sadna drevesa začela sušiti? (170)	133
Je li res, da breje krave ne smejo jesti suhe grahove slame? (103)	68	Kaj naj storim, da se mošti očisti? (95)	62
Kaj bi utegnilo biti vzrok, da svinje kote počene mladiče? (12)	13	Kako iz hruševega mošta izpravim galico? (190)	158
Kaj je vzrok, da ima krava suh kašelj in pri dobrini krmii hujša? (23)	14	Kako je treba zatirati cvetoder? (99)	62
Kaj je vzrok, da je krava do malega ustavila mleko, kar ga ima, pa je neprjetnega duha? (22)	14	Kako naj na sadni stiskalnici obnovim povlako? (58)	38
Kaj je vzrok, da je svinji zadnji konec popolnoma opešal? (88)	53	Kako naj sadim kostanj? (44)	30
Kaj je vzrok, da kobila čota z eno nogo? (165)	133	Kako naj tepkovcu vzarem sladkobo? (217)	190
Kaj je vzrok, da krava zadržuje mleko? (88)	54	Kako naj zatiram orehovega sukača? (184)	149
Kaj je vzrok, da prasiči glojejo les? (38)	22	Kako preženem polha s sadnega drevja? (154)	126
Kaj je vzrok, da prasički dobe drisko? (107)	69	Kako se iz jabolka dela kis? (46)	30
Kaj je vzrok, da se kobila noče ubrejiti? (35)	22	Kako se na sadnem drevju pokončuje raskavi likar? (84)	53
Kaj je vzrok, da se krava noče ubrejiti? (94)	62	Kako spravim mravljiv z drevja? (123)	85
Kaj je vzrok, da si konj vedno drgne rep, kako pospešim rast grive? (25)	14	Kako zatirati krvne uši po jablanah? (147)	119
Kaj vzrok da svinjo bolje noge? (56)	38	Kdaj in s kako galico naj se škopiti češpljevo drevje? (77)	47
Kaj naj kobili polagam, da dobi več mleka? (79)	53	Kdaj je najboljši čas za cepljenje sadnega drevja? (57)	38
Kaj naj storim, da pri prasičih preprečim ikravost? (59)	38	Kje dobim škopilnicu za škopljene drevja? (41)	22
Kaj naj storim, da se bo krava prehodnjica pojala vsako leto? (86)	54	Která cepitev se priporoča za veliko črešnjo? (78)	47
Kaj povzroča grenko mleko in kako se odpravi? (9)	7	Ktere jabolčne vrste priporočate za naše gorske kraje? (14)	13
Kako bi pospešil rast grive? (142)	108	Moj mošti na zraku sčrni; ali se da popraviti? (1)	6
Kako gorka naj bo smetana, kadar jo medemo? (32)	21	Od kod prihaja, da so hruške grintave? (141)	108
Kako je najbolje zdraviti ranec? (140)	108	S čim očistim slivovec in mu odpravim preobilno barvo? (2)	6
Kako je treba ravnati, da se bo krava raje oplemenila? (145)	118	S kakšnim sredstvom preženem miši iz drevesnice? (110)	76
Kako kravi odpravimo drisko? (148)	119		
Kako najceneje dam licencevati svoje bika? (218)	190	Vinogradarstvo.	
Kako naj ravnam, da teleta na paši ne postanejo krov- močna? (60)	38		
Kako naj zdravim glistavo tele? (105)	69	Samostojni spisi.	
Kako naj zdravim žrebe, ki z zadnjima nogama stopa na prste? (65)	39	Grodzna plesnoba (z 2 podobama)	65
Kako odpomorem, da živila ne bo glodala lesa? (128)	93	Letošnja vinska letina	116
		Najcenejsa in najhitrejsa obnovitev opustošenih vinogradov (s podobami)	57
		Pomladanska opravila v ormoških goricah	61
		Pregledna tabela za določitev množine umetnih gnojil v vino- gradih	178

	Stran
Pregledna tabela za določitev množine trt pri zasaditvi novega vinograda	130
Razstava grozja na Bazeljskem	107
Skušnje z gnojenjem vinogradov z umetnimi gnojili	18
Strupena rosa	66
Umetna gnojila za vinograde	147, 155
Vinarska razstava v Novem Mestu	187
Vinogradniki, prosimo za odpis davka!	100
Vrečica za grozdje (s podobo)	97

Vprašanja in odgovori:

Ali je dobro, grozdne jagode ločiti od pecijev? (21)	13
Ali je kaj znano o nastanku strupene rose? (168)	133
Ali je trtno listje, škropljeno z modro galico, nevarno živini? (125)	93
Ali naj sadim trto »portalis« ali »rupestris montikolo«? (75)	46
Ali res cepljene ameriške trte rastejo le 12–15 let? (90)	54
Ali se res v peščeno zemljo ne vsehi trta uš? (122)	85
Ali so poškodovane ameriške cepljenke sposobne za grobanje? (169)	133
Ali sta res trtni vrsti »riparia portalis« in »rupestris montikola« najboljši? (18)	13
Kaj je vzrok, da mi ameriška trta »jork madejra« slabo raste? (53)	31
Kaj je vzrok, da trtno listje prične rdečeti? (186)	149
Kako se razkužijo ameriški trtni ključi? (69)	46
Kako se zatirajo trnski rilčkarji? (133)	102
Kakšne prednosti imajo umetna gnojila za vinograde? (31)	21
Kdaj je najboljši čas za suho cepljenje trt? (72)	46
Kje se dobe cepiči onih trt, ktere je priporočil občni zbor kmet družbe v Novem Mestu? (216)	182

Kletarstvo.

Samostojna spisa:

Kalno vino	179
Preiskanje vina	140

Med raznimi rečmi:

Belim vinom pomagati, ki imajo preveč barve	29
Vino, ki izgubi kislino	172

Vprašanja in odgovori:

Ali je treba vinske sode pred porabo osušiti? (177)	142
Ali je tudi od petijota in doma porabljenega vina treba plati dac? (175)	142
Ali se kislo vino zboljša, če se mu doda sladkorja? (187)	149
Ali smem v prazen sod vlti nekoliko spirita? (100)	62
Ali sme petijot vreti v velikem sodu? (176)	142
Kaj je vzrok da petijot v kožarcu srčni? (158)	126
Kaj je vzrok da petijot v kožarcu srčni? (222)	190
Kako izpravim iz vina duh po plesnobi? (215)	181
Kako naj ravnam z motnim vinom? (213)	181
Kako naj ravnam z vinom, ki je zopet zavrelo? (149)	119
Kako naj ravnam z vinom, ki v kožarcu srčni? (209)	173
Kako naj ravnam z vlačljivim vinom? (207)	173
Kako naj vinu odvzemam duh po žvepiu? (219)	190
Kako očistim sod, v katerem je bil petijot? (157)	126
Kako popravim vlačljivo vino? (63)	38
Kako se iz soda izpravi barva rdečega vina, da bo sod poraben za slivovec? (52)	31
Kako se nareja umetno vino? (20)	13
Kako se spozna pristnost vina s pomočjo vodnega pritiska? (210)	173
S čim očistim kalno vino? (173)	142
S čim se prepreči tvorjenje kana? (108)	69
S čim vzamem vinu duh po plesnivem sodu? (61)	38

Zelenjadarstvo.

Samostojna spisa:

Kako ravnati, da kumarno seme zgodaj kali	28
Setev vrne zelenjadi v zimskem času	132

Med raznimi rečmi:

Kumare hitro ozelene	76
Mehka, pa rumena endivija	76

Vprašanja in odgovori:

Kako bi od solate in endivije pregnal strune? (183)	149
Kako zatremo bolhače na zelenjadi? (118)	77
S čim uničim ličinko čebulne muhe? (112)	76

Cvetičarstvo.

Samostojen spis:

Ravnanje z nagli in njih pomnoževanje (s podobo)	81
--	----

Med raznimi rečmi:

Prijateljem cvetic	76
--------------------	----

Vprašanja in odgovori:

Kako se branijo odcvetele acaleje in hijacinte? (182)	102
Kako z vrtnic odpravim listne ušice? (129)	93
Kteri čas je najprimernejši za saditev zimzelena? (74)	46

Čebelarstvo.

Samostojni spisi:

Opravila pri čebelnjaku meseca januvarija	3
> > > februarija	4
> > > marca	27
> > > aprila	45
> > > maja	61
> > > junija	74
> > > julija	91
> > > avgusta	106
> > > septembra	122
> > > oktobra	137

Vprašanja in odgovori:

Ali je sladkor dober za krmljenje čebel? (188)	149
Ali res ni prav, jeseni čebele moriti? (172)	141
Ali se da iz medu odpraviti duh po plesnobi? (202)	165
Kaj je vzrok, da so čebele napete, se ne snažijo in mrijo? (101)	63
Kako se prazno satovje ubrani moljev? (206)	172
Kakšen mrčes se prime čebel? (97)	62
Kje naj kupim topilnik za med in vosek? (205)	172

Perutnininarstvo.

Samostojni spisi:

Jajce v svetovnem prometu	35
Kako naj pozimi redimo kokoši	169
Kura lafleševka (s podobo)	137

Med raznimi rečmi:

Jajče lupine	141
Kako se pri gseh spozna starost	172
Kako se spozna kokoš, ki rada nese jajca	93
Včasih zmrznejo ob prav hudem mrazu kuretini rože na glavi	141
Zelodova moka, dobra piča za kuretino	172

Vprašanja in odgovori:

Kako se dajo jajca dolgo časa ohraniti? (146)	118
Kako se kapunijo petelinji? (211)	181
Kako se najbolje priredi prostor za kuretino? (144)	118
Ktera kokoš se bolj priporoča, dorkingovka ali plimetovka? (111)	76

Ribarstvo.

Vprašanje in odgovor:

Ali je žaganje ki se spušča v vodo, ribštvo na škodo? (71)	46
--	----

Gozdarstvo.

Vprašanje in odgovor:

Kje naj ovadim ljudi, ki mi režejo vsajene mlade smreke? (82)	53
---	----

Razno.

Samostojni spisi:

Kako se denar shranjuje, posojuje in vračuje	116, 125, 131
Majfartove prevozne štedilne peči (z 2 spodobama)	3
Narodnogospodarsko ravnovesje	154